

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SİVAS HAFİK BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM BULGULARI	12

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Personel Gider Limiti Tablosu	20

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Maddi Duran Varlıklara Ait Amortismanların Ayrılmaması
2. Kuruma Ait Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması, İlgili Formların Düzenlenmemesi ve Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması
3. Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması
4. Belediyenin Şirketteki Sermaye Payının Muhasebe Kayıtlarıyla Uyumsuz Olması
5. Belediyeye Yapılan Hibelerin Hatalı Olarak Muhasebeleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Bazı Giderlerin İhale Yapılmaksızın, Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Suretiyle Gerçekleştirilmesi
2. Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması
3. Akaryakıt Alımlarının İhalesiz Yapılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Hafik Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde: belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Hafik Belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun, başkana bağlı müdürlük olarak örgütlenmiş birimlerinden oluşur.

5393 sayılı Belediye Kanunu'na uygun olarak Belediyenin organları Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanından oluşmaktadır.

Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır. Belediye başkanı, belediye meclisinin başkanıdır. Hafik Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 9 üyeden oluşmaktadır.

Belediye encümeni, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden oluşmaktadır.

Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi Meclis kararı ile olmaktadır.

Belediye teşkilatı; Başkanlık, Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü ile bir tane de diğer müdürlük şeklinde belirlenen birimlerden oluşmaktadır. Kurumda iki müdürlük birimi bulunmakta olup diğer müdürlük henüz oluşturulmamıştır.

22.02.2007 tarih ve 26442 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik” hükümlerine göre Hafik Belediyesi’nde memur norm kadro sayısı 38 olup; 2024 yıl sonu itibariyle bu kadroların 6’sı dolu, 32’si ise boştur. Norm Kadro Yönetmeliği’ne göre kurumda sürekli işçi norm kadro sayısı 19 olup; 2 sürekli işçi kadrosu doludur. Ayrıca, 696 sayılı KHK kapsamında 27 belediye şirket personeli istihdam edilmektedir. Temmuz 2024 itibariyle Belediyede 36 adet personel çalışmaktadır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	38	6
Sözleşmeli Personel	0	1
Kadrolu İşçi	19	2
Geçici İşçi	0	0
Toplam	57	9
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	(-)	27

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir. Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Hafik Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Hafik Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Ek od	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	0,00	5.518.029,00	4.640.013,37	10.158.042,37	7.708.372,85	2.469.673,52	0,00
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	983.888,00	1.015.047,38	1.998.935,38	1.826.356,58	172.578,80	0,00
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	19.983.394,00	-908.161,85	19.075.232,15	15.900.298,71	3174933,44	0,00
4	Faiz Giderleri	0,00	362.516,00	0,00	362.516,00	9,91	362.506,09	0,00
5	Cari Transferler	0,00	577.438,00	125.500,00	702.938,00	176.819,62	526.118,38	0,00
6	Sermaye Giderleri	0,00	5.767.647,00	-2.985.338,90	2.782.308,1	395.616,00	2.386.692,10	0,00
8	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Yedek Ödenek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		0,00	33.192.912,00	1.887.060,00	35.079.972,00	26.007.473,67	9.092.502,93	0,00

Hafik Belediyesinin 2024 yılı mali bütçesi ile 33.192.912,00 TL ödenek öngörülmüş olup, yıl içerisinde eklenen 1.887.060,00 TL ödenekle birlikte ödenek toplamı 35.079.972,00 TL olmuştur. Yıl içerisinde 26.007.473,67 TL bütçe gideri gerçekleştirilmiş ve 9.092.502,93 TL ödenek yıl sonunda iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	3.030.906,00	1.367.996,94	306.587,24	1.061.409,70	35,01
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	3.915.142,00	1.903.972,18	224.404,19	1.679.567,99	42,89
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	7.439.352,00	343.675,56	0,00	343.675,56	4,61
05- Diğer Gelirler	20.231.683,00	26.396.822,55	18.029,35	26.378.793,20	130,38
06- Sermaye Gelirleri	1.242.916,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOPLAM	35.859.999,00	30.012.467,23	549.020,78	29.463.446,45	82,16

Bütçe gelirleri incelendiğinde 2024 yılı için 35.859.999,00 TL gelir tahmininde bulunulduğu, 30.012.467,23 TL tahsilat gerçekleştirildiği ve 82,16 % oranında bir gerçekleşme sağlandığı görülmüştür. Vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ile sermaye gelirleri beklenenin oldukça altında gerçekleşmiş, buna karşılık diğer gelirler beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (TL)	Bütçe Gideri Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	5.518.029,00	7.708.372,85	139,69
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	983.888,00	1.826.356,58	185,63
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	19.983.394,00	15.900.298,71	79,57
04- Faiz Gideri	362.516,00	9,91	0,00
05- Cari Transferler	577.438,00	176.819,62	30,62
06- Sermaye Giderleri	5.767.647,00	395.616,00	6,86
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00

09- Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00
Toplam	33.192.912,00	26.007.473,67	78,35

Bütçe giderleri incelendiğinde 33.192.912,00 TL tutarında bir gider bütçesi öngörülmesine karşılık 26.007.473,67 TL tutarında, 78,35 % oranına tekabül eden bir gerçekleşme olduğu görülmüştür. Personel giderleri ile sosyal güvenlik kurumu prim giderlerinde beklentinin oldukça üzerinde, buna karşılık mal ve hizmet alım giderleri ile sermaye giderlerinde de beklentinin altında bir gerçekleşme görülmüştür.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	614.954,81	758.006,75	1.367.996,94	23,26	80,47
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	558.573,99	952.289,35	1.903.972,18	70,48	99,93
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.659.000,00	3.903.958,66	343.675,56	35,31	-91,19
Diğer Gelirler	8.718.937,02	17.344.645,21	26.396.822,55	98,93	52,19
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	11.551.465,82	22.958.899,97	30.012.467,23	98,75	30,72
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	400.000,00	549.020,78	0,00	37,25
Net Toplam	11.551.465,82	22.558.899,97	29.463.446,45	95,29	30,60

Bütçe gelirlerinin 3 yıllık seyri incelendiğinde, vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri ve diğer gelirler kalemlerinde istikrarlı bir artış yaşandığı görülmektedir. Özellikle, diğer gelirler kaleminde yaşanan artışların bütçeyi olumlu olarak etkilediği anlaşılmaktadır. Buna karşılık alınan bağış ve yardımlarda önceki yıla kıyasla 2023 yılında önemli ölçüde yükseliş, 2024 yılında ise önceki yıla kıyasla önemli ölçüde düşüş görülmektedir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	2.380.007,86	4.501.200,85	7.708.372,85	89,12	71,25

SGK Devlet Prim Giderleri	304.172,68	545.650,76	1.826.356,58	79,38	234,71
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	5.862.756,43	10.964.259,01	15.900.298,71	87,01	45,01
Faiz Giderleri	0	12.451,60	9,91	0,00	-99,92
Cari Transferler	46.765,12	364.958,23	176.819,62	680,40	-51,55
Sermaye Giderleri	157.530,00	601.105,35	395.616,00	281,58	-34,18
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	8.751.232,09	16.989.625,8	26.007.473,67	94,13	53,07

Bütçe giderlerinin 3 yıllık seyri incelendiğinde personel giderleri, sosyal güvenlik prim giderleri ile mal ve hizmet alım giderlerindeki istikrarlı artış yaşandığı görülmektedir. Diğer gider kalemlerinin tutar olarak mali tablolara etkisinin düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 33.571.534,28 TL, Faaliyet Geliri 32.367.506,68 TL, enflasyon düzeltmesi 625.000,00 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 579.027,60 TL olarak gerçekleşmiştir.

Hafik Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	HAFİKBELSAN	7.500,00	7.500,00	100

Belediyenin dolaylı olarak sermaye ortağı olduğu şirket ise bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Hafik Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve hesap planının genel yapısı" başlıklı 46'ncı

maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali tabloların hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan cetveli ve düzenlenecek temel mali tablolar ile diğer mali tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
  - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
  - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu idaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer belgelerin verilme yeri, süresi ve usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmış ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin

mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "İç Kontrol Sistemi" başlıklı beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların “İç kontrol standartları” başlıklı 5’inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun’a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği yayımlanmış ve kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İdarenin iç kontrol sistemine ilişkin yürüttüğü faaliyetler iç kontrol bileşenleri bazında değerlendirildiğinde ise aşağıda yer verilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Kontrol Ortamı Standartları

Kontrol ortamı, iç kontrolün en kapsamlı ve temel unsurudur. İç kontrol sisteminin etkinliği kontrol ortamının etkinliğine bağlıdır.

Söz konusu bileşene ait Etik Değerler ve Dürüstlük, Misyon, Organizasyon Yapısı ve Görevler, Personelin Yeterliliği ve Performansı ile Yetki Devri standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

Kamu iç kontrol standartlarına uyum eylem planı hazırlanmamıştır.

Kurumda Etik davranış ilkeleri ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmamaktadır.

İş akış süreçleri yazılı olarak belirlenmemiştir.

Yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Risk değerlendirmesi kurumun amaç ve hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek iç ve dış nedenlerden kaynaklanan faktörlerin analiz edilerek risklerin belirlenmesi ve bu risklerin etki ve olasılık açısından öneminin değerlendirilmesi faaliyetidir.

Risk Değerlendirmesi bileşeni kapsamında Planlama ve Programlama, Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

Stratejik plan; ilçe nüfusu 50.000 altında olduğu için stratejik plan ve performans programı hazırlama zorunluluğu bulunmamaktadır. İdare tarafından stratejik plan ve performans programı hazırlanmamıştır.

İdarede iç kontrol ve kurumsal riskler belirlenmemiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Kontrol faaliyetleri, kurumsal hedeflerin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan risklerin yönetilmesi ve kabul edilebilir düzeye indirilmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından tesis edilen politika, prosedür, teknik ve mekanizmalardır.

Kontrol Faaliyetleri bileşeni kapsamında, Kontrol Stratejileri ve Yöntemleri, Prosedürlerin Belirlenmesi ve Belgelendirilmesi, Görevler Ayrılığı, Hiyerarşik Kontroller, Faaliyetlerin Sürekliliği ve Bilgi Sistemleri Kontrolleri standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

İdarede ön mali kontrol sistemi İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmuştur.

İç kontrol izleme ve yönlendirme kurulu oluşturulmamıştır.

Kurumda organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenmemiştir.

Bilgi ve iletişim Standartları

Kurum yönetiminin zamanında ve doğru karar alması, uygun, doğru, zamanlı, geçerli ve ulaşılabilir bilginin varlığına bağlıdır.

Bilgi ve iletişim bileşeni kapsamında, Bilgi ve İletişim, Raporlama, Kayıt ve Dosyalama Sistemi ile Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesi standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

İlçe nüfusu 50.000 altında olduğu için stratejik plan ve performans programı hazırlama zorunluluğu bulunmamaktadır. İdare tarafından stratejik plan ve performans programı hazırlanmamıştır.

Kurumda veri kayıt sistemi mevcuttur. Gelen-giden evraklar ve kurum içi üretilen tüm dosyalar veri kayıt sisteminde tutulmaktadır.

İzleme Standartları

İzleme, iç kontrol sisteminin kalitesini artırmak ve sürdürmek üzere yürütülen gözetim ve değerlendirme faaliyetleridir.

İzleme Bileşeni kapsamında İç Kontrolün Değerlendirilmesi ve İç Denetim standartlarının sağlanmasına yönelik olarak;

İdare bünyesinde iç denetim birimi kurulmamış ve iç denetçi ataması yapılmamıştır.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde; iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönünde mevzuatın gerektirdiği hususların tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

İç Kontrol Uyum Eylem Planının düzenlenmediği, iç denetim biriminin kurulmadığı ve iç denetçi kadrolarına atama yapılmadığı görülmüştür.

İdarenin kurmuş olduğu iç kontrol sisteminin denetimi açısından eksiklikler bulunmakta olup söz konusu eksikliklerin giderilmesi halinde iç kontrol sisteminin amacına uygun bir yapıya ulaşacağı değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Sivas Hafik Belediyesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Maddi Duran Varlıklara Ait Amortismanların Ayrılmaması

Taşıtlar dışında bilançoda yer alan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinin 4'üncü fıkrasının (ç) bendinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmektedir. İlgili duran varlıklar için ayrılacak amortisman oranı ve süresi ise Amortisman ve Tükenme Payları Hakkında Tebliğ'de açıklanmıştır.

Yönetmelik'in 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın niteliğini belirleyen 202'inci maddesinde, 257 no'lu hesabın, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. hesabın işleyişini düzenleyen 203'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ise maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda 257 numaralı hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği yıl sonunda Bilançoda yer alan bütün duran varlıklar için amortisman ayrılması gerekmektedir. Ancak Hafik Belediyesince taşıtlar dışında ayrılması gereken amortismanlar ayrılmamıştır. Bu nedenle İdarenin bilançosunda duran varlıkların net değerleri görülememekte ayrıca Faaliyet Sonuçları Tablosunda da Amortisman giderleri eksik olarak yer almaktadır.

Belediye tarafından gönderilen savunmada 2025 yılında ayrılan amortismanların ilgili hesaplara kaydedileceği belirtilmiştir.

Yönetmelikte belirtilen düzenlemeye uygun olarak, duran varlıkların tamamı için amortisman ayrılmalı ve Belediyenin Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunun doğru bilgi vermesi sağlanmalıdır.

BULGU 2: Kuruma Ait Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması, İlgili Formların Düzenlenmemesi ve Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

Kurum mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereği değer tespitinin yapılmadığı, gerekli formların düzenlenmediği ve ilgili muhasebe hesaplarına kaydedilmediği görülmüştür.

02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in, 19.06.2014 tarih ve 29035 sayılı Resmi gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliği ile yeniden düzenlenen "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasında; Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemlerinin, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olarak tanımlanmıştır.

Yönetmelik'in 2'nci fıkrasında *"Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınır. Ancak;*

a) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar,

b) Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirilmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazlar,

c) Ek 1'deki Kayıt Planının "Orta malları" başlığı altında yer alan taşınmazlar,

ç) Ek 1'deki Kayıt Planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazlar,

d) Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazlar,

İz bedeli üzerinden kayıtlara alınır." Denilmektedir.

"Kayıt şekli" başlıklı 7'inci maddesinde; kamu idarelerinin tapu kütüğünde adlarına tescilli olan taşınmazların kaydını Ek 2'deki 'Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu'nda; tapu kütüğünde kayıtlı olmayan taşınmazların kaydını Ek 3'teki 'Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu'nda; Ek 1'deki Kayıt Planının "Orta Malları" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 4'teki 'Orta Malları Formu'nda; Ek 1'deki Kayıt Planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 5'teki 'Genel Hizmet Alanları Formu'nda; tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazların kaydını Ek 6'daki "Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu'nda yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazarak kaydını tutacakları, taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerce hazırlanan formların mali hizmetler birimince konsolide edilerek Yönetmelik'in

ekinde (Ek 7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, kurum mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin değer tespitlerinin yapılmadığı, ilgili formların düzenlenmediği ve bu durumun neticesinde kurum taşınmazlarının muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Mevzuat hükümleri gereği, kurum adına tapuda kayıtlı olan ancak değeri hakkında kurum tarafından herhangi bir çalışma yapılmamış olan taşınmazların, Yönetmelik hükümlerine uygun olarak değerlerinin belirlenmesi, Yönetmelik ekinde yer alan formlara uygun olarak kayıt altına alınması ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği de taşınmazların muhasebe kayıtlarının bu değerler üzerinden yapılarak mali tablolarda yer alması gerekmektedir.

Belediye tarafından kurum adına tapuda kayıtlı olan taşınmazların değer tespiti ve kayıt işlemlerinin Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'e uygun olarak yapılmaması sebebiyle kurum mali tabloları 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabı açısından doğru ve tam bilgi vermemektedir.

Kurum tarafından gönderilen savunmada Taşınmazlara ilişkin değer tespitlerinin yapıldığı ve ilgili formların düzeltildiği ve muhasebe kayıtlarının 2025 yılında yapılacağı belirtilmiştir.

Belediye tarafından yapılan değerlendirme ve formlara ilişkin belgeler gönderilmemiştir ve 2024 Bilançosunda Taşınmaz değerleri eksik olarak yer almaktadır.

BULGU 3: Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

Kurumun İller Bankasındaki sermaye payının mali rapor ve tablolarda eksik gösterildiği görülmüştür.

08.02.2011 tarih ve 27840 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre il özel idareleri ve belediyeler bankanın ortaklarıdır. Üçüncü fıkranın (a) bendinde de Hazine ve Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından her ay dağıtılacak vergi gelirleri paylarının yüzde iki oranında kesilecek miktarının Bankanın sermayesine ekleneceği belirtilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 178'inci maddesinde 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş olup 180'inci maddesinde de bu hesaba ilişkin kayıtların nasıl yapılacağı açıklanmıştır.

Ancak, 2024 yılında gönderilen toplam 482.948,14 TL tutarındaki İller Bankası sermaye payları, İdarece 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmemiştir. 630 Giderler Hesabına kaydedilmek suretiyle bütçeden ödenmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, 2025 yılı itibariyle bulguda belirtilen açıklamalar çerçevesinde muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun olarak yapılmaya başlanıldığı ifade edilmiştir. Ancak İdare tarafından 2025 yılında yapılan kayıtların 2024 yılı mali tablolarına bir etkisi bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, 2024 yılsonu mali tablolarında 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı toplam 482.948,14 TL eksik yer almaktadır.

BULGU 4: Belediyenin Şirketteki Sermaye Payının Muhasebe Kayıtlarıyla Uyumsuz Olması

Belediye Şirketindeki sermaye payının muhasebe kayıtlarına eksik yansıtıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının niteliğini açıklayan 181'inci maddesine göre; bu hesap mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır.

Aynı Yönetmelik'in 247 Sermaye Taahhütleri Hesabının işleyişini açıklayan 185'inci maddesine göre de taahhüt edilen sermaye tutarları bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına (240-241 gibi) borç kaydedilmelidir. Yerine getirilen sermaye taahhütleri ise bu hesaba ve 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedilmelidir. Aynı Yönetmelik'in 500 Net değer/sermaye hesabı Hesabın niteliği başlıklı 346'ncı maddesinde hesaplarda kayıtlı olmayan varlıklardan kaydi envanteri yapılarak hesaplara alınanların izlenmesi için kullanılacağı,

Hesabın işleyişi başlıklı 347'nci maddesinde envanteri yapılan varlık karşılıkları bu hesaba alacak, ilgili varlık hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla taahhüt edilen sermaye 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile 247 Sermaye Taahhütleri Hesabında izlenmelidir. Taahhüdün yerine getirilmesi durumunda ise 247 hesabı kapatılmalı ve bütçe gideri yapılmalıdır. Envanter çalışmaları sonucu kayıtlarda yer almayan bedellerin ise 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı borçlandırılarak 500 Net Değer Hesabı alacaklandırılarak kayıtlara aktarılması gereklidir.

Yapılan incelemede Hafik Belsan Makine Araç Gereçler İnşaat Turizm Gıda Tarım Hayvancılık Maden Petrol Enerji Ulaşım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin 310.000,00 TL sermaye ile kurulduğu Ticaret Sicil Gazetesinde yapılan tescil ilanından anlaşılmaktadır. Aynı zamanda Şirketin bilançosunda da 500 Sermaye Hesabında kayıtlı olan tutar 310.000,00 TL'dir. Ancak Belediye hesaplarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının borç kaydının 7.500,00 TL olduğu görülmüştür. Bu durumda, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında eksik kayıtlı olan varlığın kaydi envanterinin yapılarak hesaplara yansıtılması gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında bulguda belirtilen hususa ilişkin gerekli düzeltme kayıtlarının 2025 yılı içerisinde yapılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde mevcut durum itibarıyla, Kurum mali tablolarında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı 302.500,00 TL eksik gözükmektedir.

BULGU 5: Belediyeye Yapılan Hibelerin Hatalı Olarak Muhasebeleştirilmesi

Belediyeye yapılan hibelerin 600 Gelir hesabı yerine emanetler hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Bağış ve yardımlar" başlıklı 17'inci maddesinde; "Yapılan her türlü bağış ve yardımlar gelir kaydedilir." 600 Gelirler başlıklı 369'uncu maddesinde de "Bağış ve yardım olarak tahsil olunan paralar bir taraftan ilgili hesaba borç, bu hesaba alacak; diğer taraftan 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir." denilmektedir.

Hafik Belediyesine 31.12.2024 tarihinde Strateji Başkanlığından 1.750.000,00 TL hibe yapılmıştır. Yapılan bu hibe herhangi bir şarta bağlanmamıştır. Alınan bu hibe muhasebeye kaydedilirken Banka hesabının borcuna, 333 Emanetler Hesabının alacağına kaydedilmiştir.

Belediyenin 2023 Yılı Bilançosunda da yine Belediyeye yapılan 1.000.000,00 TL tutarındaki hibe aynı emanetler hesabında yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen yönetmelik hükümlerinden anlaşıldığı üzere alınan bağışların 333 Emanetler Hesabıyla bir alakası bulunmamaktadır. Söz konusu tutarların Emanetler Hesabı yerine gelir hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir. Yapılan hatalı kayıtlar sonucunda Bilançoda 333 Emanetler Hesabı 2.750.000,00 TL fazla olarak yer almaktadır. Aynı zamanda Faaliyet Sonuçları Tablosunda gelirlerin 2023 Yılında 1.000.000,00 TL, 2024 yılında da 1.750.000,00 TL eksik yer almasına sebep olunmuştur.

Gönderilen savunmada 2025 yılından itibaren yapılan bağışların Emanetler Hesabı yerine ilgili hesaplara kaydedileceği belirtilmiştir.

Belediyeye yapılacak hibe ve bağışların 333 Emanetler hesabı yerine 600 Gelirler Hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı Giderlerin İhale Yapılmaksızın, Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Suretiyle Gerçekleştirilmesi

Belediye tarafından gerçekleştirilen bazı mal alımı ve yapım işlerinin kısımlara bölünerek doğrudan temin suretiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında, İdarelerin yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu tutulduğu ifade edilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği kurala bağlanmış, 4734 sayılı Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5.1.2'nci maddesinde de, "4734 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale

konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gereklidir" ifadelerine yer verilmiştir. Belediyenin mal alımı ve yapım işlerine ilişkin yapılan incelemede, 29.02.2024 tarihli ve 115 no'lu ödeme emrinde olduğu gibi temel ihale usulleri ile yapılması gereken bazı harcamaların kısımlara bölünerek doğrudan temin suretiyle gerçekleştirildiği görülmüştür. Söz konusu yevmiye kaydı ekinde, sokak lambası alımı ve montajı işine ait 2 adet fatura ve 2 adet doğrudan temin onay belgesi mevcuttur.

Kamu İdaresi cevabında; ihtiyaçların karşılanmasında söz konusu hususa riayet edileceği belirtilmiştir.

Belediye tarafından yapılacak harcamalarda ihtiyaç planlaması yapılarak, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen temel ilkeleri zedeleyecek uygulamalardan kaçınılmalı, ihtiyaçların temel ihale usulleri ile gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 2: Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

Belediyenin, şirket personeli de dâhil olmak üzere yıllık toplam personel giderlerinin, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle bulunan tutarının yüzde kırkını aştığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Norm kadro ve personel istihdamı*" başlıklı 49'uncu maddesinin sekizinci fıkrasında,

"Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 20'nci maddesine istinaden yayımlanan, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esasların, "*Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır*" başlıklı 5'inci maddesinin 1 ve 3'ncü fıkralarında,

"(1) İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz. Bu oran büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamaz.

.....

(3) Birinci fıkra da belirlenen oranı aşan idareler tarafından Bakanlıktan izin alınmaksızın şirketlerine işçi alımı yapılamaz." denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri gereğince, belediyelerin personel giderlerine ilişkin iki üst sınır bulunmaktadır. Buna göre; belediyelerin personel gideri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını, (nüfusu 10.000'in üzerinde olan belediyelerde yüzde otuzunu) hizmet satın alma yoluyla çalıştırılan şirket personeli dâhil edildiğinde ise yine yüzde kırkını aşamaz.

Hafik Belediyesinin nüfusu 10.000'nin altında olduğu için personel giderleri açısından; 2023 yılı bütçe geliri olan 22.958.899,97 TL'nin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen yeniden değerlendirme oranı (%58,46) ile artırılması sonucu bulunan 36.380.672,89 TL'nin, şirket personeli hariç personel giderleri için %40'ı olan 14.552.269,15 TL'yi; şirket personeli dâhil personel gideri için de aynı şekilde %40'ı olan 14.522.269,15 TL'yi geçmemesi gerekmektedir.

Tablo 8: Personel Gider Limiti Tablosu

Personel Giderleri	Ölçü	Belediye Personeli	Şirket Personeli Dahil
2023 yılı bütçe geliri	TL	22.958.899,97	22.958.899,97
Yeniden değerlendirme oranı	%	58,46	58,46
2024 yılı için hesaplanan gelir	TL	36.380.672,89	36.380.672,89

Personel giderleri limiti oranı	%	40,00	40,00
2024 yılı personel giderleri limiti	TL	14.552.269,15	14.552.269,15
2024 yılı toplam personel gideri	TL	7.708.372,85	16.843.667,85
Gerçekleşme oranı	%	21,18	46,29
Limit aşımı	%	0,00	6,29

Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere; Belediye bütçesinden 2024 yılı için ödenen personel giderleri toplamının, 7.708.572,85 TL olarak gerçekleştiği ve 5393 sayılı Kanun'un 49'ncu maddesinde belirtilen oranı aşmadığı; buna karşın şirket personeli dâhil edildiğinde personel giderleri toplamının 16.843.667,85 TL olarak gerçekleştiği ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesine istinaden yayımlanan, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "*Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır*" başlıklı 5'inci maddesiyle şirket personeli dahil toplam personel gideri için öngörülen %40 oranını aştığı görülmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, 2025 yılından itibaren personel istihdamının, personel giderleri için öngörülen sınırlamalar dikkate alınarak yapılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca belediyelerin yıllık toplam personel giderlerine sınırlama getirildiğinden, bu sınırlamalara uyulması ve personel istihdamının buna uygun olarak yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Akaryakıt Alımlarının İhalesiz Yapılması

Hafik Belediyesine ait hizmet araçları için akaryakıt gereksinimlerinin ihale yapılmaksızın karşılandığı görülmüştür.

Mahalli idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olup, akaryakıt alımları da bu kapsamdadır. Aynı şekilde; akaryakıt alımlarında fiyat farkı ödemelerine ilişkin düzenlemeler de, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar'da belirtilmiştir. Buna göre kamu idarelerince akaryakıt gereksinimlerinin temininde 4734 sayılı Kanuna göre ihale yapılmalı, fiyat farkı ödemeleri de belirtilen Esaslar'a göre gerçekleştirilmelidir.

Diğer taraftan; 4734 sayılı Kanun'un "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (e) bendinde; Devlet Malzeme Ofisi Ana Statüsünde yer alan mal ve hizmetler için Devlet

Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden yapılacak alımların istisna kapsamında olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda; Devlet Malzeme Ofisi kanalıyla yapılan akaryakıt alımlarına belirli oranlarda iskonto uygulanmaktadır.

Belediyenin akaryakıt alımlarına ilişkin işlemlerin incelenmesinden; 2024 yılı ihtiyacı için gereksinim duyulan akaryakıtın ihale yapılmaksızın pompa satış fiyatları üzerinden belirli oranda iskonto uygulanarak doğrudan temin suretiyle gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Yıl içerisinde çeşitli tarihlerde kesilen faturalara binaen, fatura edildiği tarihteki pompa satış fiyatları baz alınarak ödeme gerçekleştirilmektedir. Söz konusu ihtiyacın ihalesiz gerçekleştirilmesi 4734 sayılı Kanun'a uygun düşmemektedir.

Kamu İdaresi cevabında; her ne kadar 01.01.2025 tarihi itibarıyla akaryakıt alımlarının DMO kanalıyla gerçekleştirilmeye başlandığı belirtilmişse de, ihale yapılması gereken bir ihtiyaç ihalesiz gerçekleştirilmiştir.

İhtiyaç duyulan akaryakıtın temin edilmesinde, 4734 sayılı Kanun'da belirtilen ihale usülleri uygulanmalıdır. Alternatif olarak, ihtiyacın Devlet Malzeme Ofisi aracılığıyla karşılanması da mümkündür.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>